

บทที่ 3

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม : กรณีศึกษาบ้านลำเปา ตำบลลำไพล อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านที่ศึกษา
2. กระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม
3. ผลของกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม
  - 3.1 ผลการดำเนินงานตาม โครงการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม
  - 3.2 ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม
  - 3.3 การปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม
4. ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม

1. ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านที่ศึกษา

1.1 ลักษณะของหมู่บ้านลำเปา

ประวัติความเป็นมา

จากการสัมภาษณ์ยายแมะจิ โส๊ะซุซุ (สัมภาษณ์ , 25 พฤศจิกายน 2550) ซึ่งเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านได้ข้อมูลว่า เมื่อสมัยก่อนได้มีเรือบรรทุกสินค้าเต็มลำเรือผ่านลำคลองของหมู่บ้าน แล้วเรือบรรทุกสินค้าเกิดล่มในลำคลอง ทำให้เหลือเรือลำเปล่า ๆ ซึ่งชาวบ้านในหมู่บ้านพูดภาษาท้องถิ่นก็เลยออกเสียงเป็น “ลำเปา” หลังจากนั้นชาวบ้านก็เลยตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านลำเปา”

บ้านลำเปาในปัจจุบันได้มีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 9 บ้านลำเปา หมู่ที่ 11 บ้านลำเปาเหนือ หมู่ที่ 12 บ้านลำเปาดก

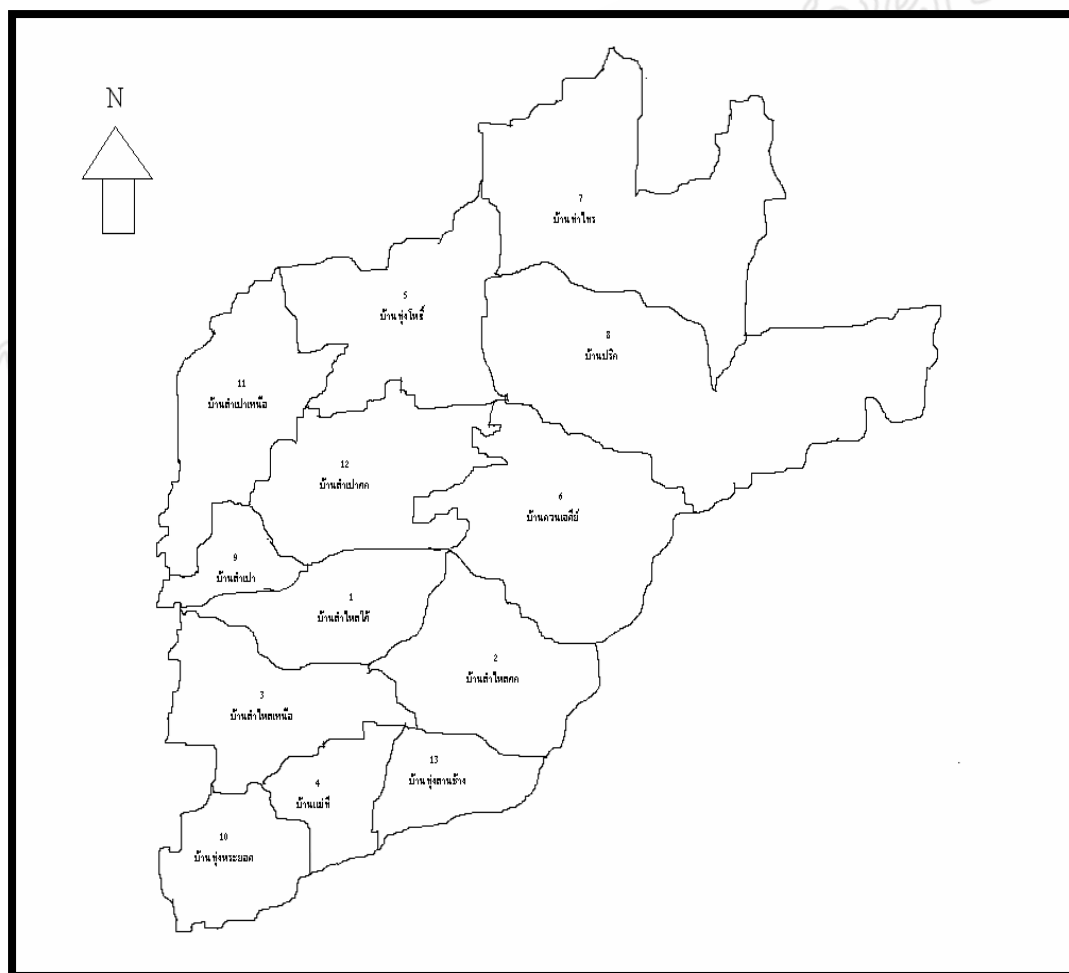
ลักษณะที่ตั้ง

บ้านลำเปามี 3 หมู่บ้านในจำนวน 13 หมู่บ้านของตำบลลำไพล อำเภอกงเทพฯ จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเทศบาลตำบลลำไพล เนื้อที่ทั้งหมด 26,750 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับบ้านทุ่งโพธิ์ (หมู่ 5)
- ทิศใต้ ติดต่อกับบ้านลำไพลใต้ (หมู่ 1)
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลคูหา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับบ้านควนเจดีย์ (หมู่ 6)

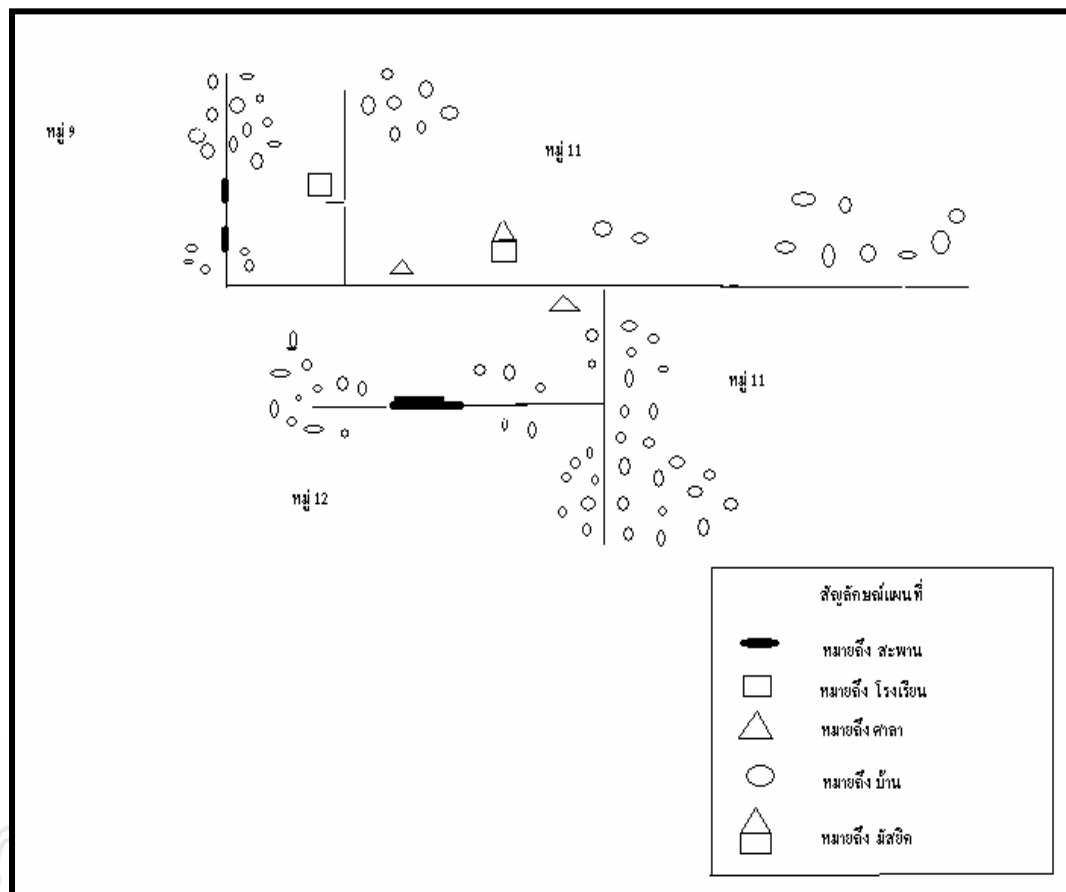
ดั่งภาพประกอบ 7 – 8

ภาพประกอบ 7 แผนที่โดยสังเขป เทศบาลตำบลลำไพล

ที่มา : เทศบาลตำบลลำไพล อำเภอกงเทพฯ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 8 แผนที่โดยสังเขป หมู่บ้านลำเปา ตำบลลำไพล อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ที่มา : จากการศึกษาชุมชน วันที่ 20 ธันวาคม 2550

ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม

ภูมิอากาศ เป็นแบบร้อนชื้น มีฤดูกาล 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูร้อน

ประชากร

หมู่บ้านลำเปา มีประชากรจากการสำรวจ ณ เดือนพฤษภาคม 2551 มีทั้งสิ้น 2,130 คน แบ่งเป็น ชาย 1,096 คน หญิง 1,034 คน จากครัวเรือน 446 ครัวเรือน และเด็กที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการศึกษาปฐมวัย จำนวน 85 คน (สถานีอนามัยตำบลลำไพล, 2551)

ด้านเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับกิจกรรม เนื่องจากพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ ด้านปศุสัตว์ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ มีกระจายทั่วไปทุกบ้าน ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน และเพื่อจำหน่ายบ้างเล็กน้อย

สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม

ประชาชนส่วนใหญ่ของหมู่บ้านลำเปา นับถือศาสนาอิสลาม และมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเครือญาติ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย การถือศีลอด งานเมาลิด งานฮารีรายออีดิลฟิตรี งานฮารีรายออีดิลอฎฮาและงานกวนอาซุรอ

ด้านการศึกษา

เทศบาลตำบลลำไพล มีสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 14 แห่ง และเด็กปฐมวัยในหมู่บ้านลำเปาส่วนใหญ่ ได้รับการศึกษาจากที่ต่างๆ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลสถานศึกษา

ที่	โรงเรียน	สอนระดับ	จำนวนนักเรียน
1	ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์มัศยิดอิกอมาติสสุนนะฮ์	อ.1-อ.2	80
2	ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์มัศยิดบ่าโร๊ะสี่ตี	อ.1-อ.3	160
3	โรงเรียนบ้านลำเปา	อ.1-ม.3	421
4	โรงเรียนลำไพลสานติวิทย์	อ.1-ม.6	623

ที่มา : เทศบาลตำบลลำไพล อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ด้านสาธารณสุข

จากการสัมภาษณ์นางแวปีเสาะ เต๊ะเหรีม (สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2550) ซึ่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข ได้ข้อมูลว่าประชาชนส่วนใหญ่จะรับบริการที่สถานีอนามัยตำบลลำไพล หากมีอาการเจ็บป่วยที่หนักก็จะไปใช้บริการที่โรงพยาบาลเทพา

สภาพการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยในชุมชน

จากการสัมภาษณ์นางสุภาพร เหลี่ยมและ (สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2551) ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้ข้อมูลว่า ชาวบ้านในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยาง และรับจ้าง การเลี้ยงลูก จึงเป็นหน้าที่ของคนแก่ในบ้าน และส่งลูกเรียนในโรงเรียนของรัฐและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยในชุมชน เป็นหน้าที่ของสถานศึกษา จะมีบ้างที่ชุมชนจัดขึ้นก็ในวันสภารายขอ เป็นวันเฉลิมฉลองวันสิ้นการถือศีลอดของมุสลิม

จากการรายงานการติดตามภาวะโภชนาการเด็กอายุ 0 - 72 เดือนของสถานีอนามัยตำบลลำไพล พบว่า จำนวนเด็กอายุ 0 - 72 เดือน ทั้งหมด 890 คน ได้รับการชั่งน้ำหนัก ทั้งหมด 336 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 เด็กที่ชั่งน้ำหนักทั้งหมด มีน้ำหนักปกติ 210 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 มีน้ำหนักต่ำมาก 66 คน คิดเป็นร้อยละ 19.64 มีน้ำหนักต่ำ 42 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 มีน้ำหนักสูง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.49 และมีน้ำหนักสูงมาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.87 และจากการวัดส่วนสูงพบว่า เด็กที่มีภาวะปกติ 105 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 ภาวะเตี้ย 194 คน คิดเป็นร้อยละ 57.74 ภาวะค่อนข้างเตี้ย 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.82 ภาวะค่อนข้างสูง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 ภาวะสูงเกินเกณฑ์ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.89 รายละเอียด ดังตาราง 2-3

ตาราง 2 ภาวะโภชนาการเด็กอายุ 0- 72 เดือน : อายุ (เดือน) / น้ำหนัก

หมู่ ที่	ชื่อ หมู่บ้าน	จำนวน เด็ก ทั้งหมด ใน หมู่บ้าน	เด็กที่ชั่งน้ำหนัก		ภาวะโภชนาการของเด็กที่รับการชั่งน้ำหนัก (อายุ 0-72 เดือน)									
					น้ำหนักต่ำมาก		น้ำหนักต่ำ		น้ำหนักปกติ		น้ำหนักสูง		น้ำหนักสูงมาก	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	บ้านลำ ไพล	136	50	36.76 %	4	52.00 %	3	4.00 %	38	44.00 %	2	0.00 %	3	0.00 %
2	บ้านลำ ไพลตก	287	122	42.51 %	26	60.66 %	14	7.38 %	78	31.15 %	0	0.82 %	4	0.00 %
3	บ้านลำ ไพล เหนือ	114	42	36.84 %	4	59.52 %	5	9.52 %	27	26.19 %	2	0.00 %	4	4.76 %
9	บ้านลำ เปาใต้	70	42	60.00 %	13	54.76 %	4	23.81 %	23	19.05 %	1	0.00 %	1	2.38 %
11	บ้านลำ เปาเหนือ	149	44	29.53 %	5	43.18 %	9	11.36 %	30	45.45 %	0	0.00 %	0	0.00 %
12	บ้านลำ เปาดก	134	36	26.87 %	14	75.00 %	7	8.33 %	14	16.67 %	0	0.00 %	1	0.00 %
	รวม	890	336	37.75 %	66	57.74 %	42	9.82 %	210	31.25 %	5	0.30 %	13	0.89 %

ที่มา : สถานีอนามัยตำบลลำไพล อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ตาราง 3 ภาวะโภชนาการเด็กอายุ 0- 72 เดือน : อายุ (เดือน) / ส่วนสูง

หมู่ ที่	ชื่อ หมู่บ้าน	จำนวน เด็ก ทั้งหมด ใน หมู่บ้าน	เด็กที่วัดส่วนสูง		ภาวะโภชนาการของเด็กที่รับการวัดส่วนสูง (อายุ 0-72 เดือน)									
					เตี้ย		ค่อนข้างเตี้ย		ปกติ		ค่อนข้างสูง		สูงเกินเกณฑ์	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	บ้านลำ ไพล	136	50	36.76 %	26	52.00 %	2	4.00 %	22	44.00 %	0	0.00 %	0	0.00 %
2	บ้านลำ ไพลตก	287	122	42.51 %	74	60.66 %	9	7.38 %	38	31.15 %	1	0.82 %	0	0.00 %
3	บ้านลำ ไพล เหนือ	114	42	36.84 %	25	59.52 %	4	9.52 %	11	26.19 %	0	0.00 %	2	4.76 %
9	บ้านลำ เปาใต้	70	42	60.00 %	23	54.76 %	10	23.81 %	8	19.05 %	0	0.00 %	1	2.38 %
11	บ้านลำ เปาเหนือ	149	44	29.53 %	19	43.18 %	5	11.36 %	20	45.45 %	0	0.00 %	0	0.00 %
12	บ้านลำ เปาดก	134	36	26.87 %	27	75.00 %	3	8.33 %	6	16.67 %	0	0.00 %	0	0.00 %
	รวม	890	336	37.75 %	194	57.74 %	33	9.82 %	105	31.25 %	1	0.30 %	3	0.89 %

ที่มา : สถานีอนามัยตำบลลำไพล อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

1.2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการ

จากการดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ได้มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน ดังตาราง 4

ตาราง 4 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมาย

ข้อมูลทั่วไป (N=30)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	9	30.00
หญิง	21	70.00
การศึกษา		
ประถมศึกษาตอนต้น(ป.4)	3	10.00
ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6)	4	13.30
มัธยมศึกษาตอนต้น	12	40.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	8	26.70
ปริญญาตรี	3	10.00
อาชีพ		
ค้าขาย	2	6.70
รับจ้าง	16	53.30
ทำนา ทำสวน ทำไร่	10	33.30
แม่บ้าน	2	6.70
สถานภาพสมรส		
อยู่ด้วยกัน	30	100.00
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
น้อยกว่า 3,000	2	6.70
3,001 – 5,000	10	33.30
5,001 – 7,000	8	26.70
7,001 – 10,000	8	26.70
10,000 ขึ้นไป	2	6.70

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.00 การศึกษาของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 40.00 อาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 53.30 รองลงมาอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ ร้อยละ 33.30 สถานภาพสมรส อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 100 รายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้ 3,001 - 5,000 ร้อยละ 33.30 รองลงมามีรายได้ 5,001 - 7,000 และ 7,001 - 10,000 ร้อยละ 26.70

2. กระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม

ในการศึกษากระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมครั้งนี้ ดำเนินการ โดยการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์ร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนและผู้วิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน สรุปดังตาราง 5

ตาราง 5 สรุปขั้นตอนกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม

ขั้นที่	วัตถุประสงค์	วัน เดือน ปี	กิจกรรม	เทคนิค
1. การสร้างบรรยากาศการยอมรับของชุมชน และคัดเลือกแกนนำ	1. เพื่อแนะนำตัวเองในการเข้าชุมชน 2. เพื่อทำความเข้าใจกับชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม 3. ค้นหากลุ่มแกนนำที่มีความสนใจในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม	สิงหาคม-ธันวาคม 2550	1. เยี่ยมบ้านและพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง ชาวบ้านและแกนนำชุมชนเพื่อสร้างความคุ้นเคย 2. คัดเลือกแกนนำที่มีความสนใจและสมัครใจในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อสม. กลุ่มแม่บ้าน สมาชิกเทศบาล ครูผู้ดูแลเด็ก ตัวแทนจากชุมชนที่คนในหมู่บ้านให้การยอมรับ รวมทั้งหมดจำนวน 10 คน และตัวแทนผู้ปกครองที่ยินดีเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 30 คน	- แนะนำตัวเอง - สอบถาม - สนทนา

ตาราง 5 (ต่อ)

ขั้นที่	วัตถุประสงค์	วัน เดือน ปี	กิจกรรม	เทคนิค
2. การสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การทำงานร่วมกัน	1. เพื่อสร้างความตระหนักในการทำงานแบบมีส่วนร่วม 2. เพื่อสร้างความตระหนักในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม	27 มีนาคม 2551 เวลา 14.00 น. - 17.00 น. ณ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) นูรุลมุดตาเกีน บ้านลำเปา	1. จัดเวทีสร้างความตระหนักในการทำงานร่วมกันและสร้างความตระหนักในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม 2. วิเคราะห์สภาพปัญหาหารือร่วมกัน	- AIC (ขั้น A) - ระดมสมอง - Mind Mapping
3. ระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาสำรวจความต้องการและหาแนวทางร่วมกัน	1. สำรวจปัญหา ความต้องการและหาแนวทางแก้ไข 2. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ 3. เพื่อค้นหากระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม	29 เมษายน 2551 เวลา 14.00 น. - 17.00 น. ณ โรงเรียนบ้านลำเปา	1. สนทนากลุ่มร่วมกับผู้ปกครองตัวแทนชาวบ้านและกลุ่มแกนนำสร้างความเข้าใจร่วมกันถึงความสำคัญของการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม 2. จัดเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางร่วมกัน	- Focus Group - บัตรคำ - AIC (ขั้น I)
4. การวางแผนการดำเนินงาน	1. เพื่อจัดทำแผน 2. เพื่อจัดทีมงานรับผิดชอบ	20 มิถุนายน 2551 เวลา 10.00 น. ณ โรงเรียนบ้านลำเปา	1. จัดเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดกิจกรรมเป้าหมาย โดยจัดทำกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครองและกิจกรรมสายสัมพันธ์สานครอบครัวชุมชน พัฒนาลูกน้อย 2. แบ่งหน้าที่รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม	- AIC (ขั้น C)

ตาราง 5 (ต่อ)

ขั้นที่	วัตถุประสงค์	วัน เดือน ปี	กิจกรรม	เทคนิค
5. การดำเนินการตามแผนงาน	1. เพื่อดำเนินการตามแผนงาน	20 กรกฎาคมและ 29 สิงหาคม 2551 ณ สนามกีฬา โรงเรียนบ้านลำเป่า	1. ดำเนินกิจกรรมตามแผนงานซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองและ กิจกรรมสายสัมพันธ์สานครอบครัว ชุมชน พัฒนาลูกน้อย	
6. การสรุปและประเมินผล	1. เพื่อติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม	30 สิงหาคม 2551 เวลา 14.00 น. ณ โรงเรียนบ้านลำเป่า	1. สันทนาการกลุ่มและสัมภาษณ์กลุ่มแกนนำ ผู้ปกครอง ประเด็นในการสรุปและประเมินผลครั้งนี้คือ ความคิดเห็นต่อกระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง 2. การประเมินความรู้และการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมหลังจัดกิจกรรม	- Focus Group - การสัมภาษณ์ - แบบสอบถาม

แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างบรรยากาศการยอมรับของชุมชนและคัดเลือกแกนนำ

วันที่ 25 พฤศจิกายน 2550 ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการไปเยี่ยมบ้านและพบปะพูดคุยกับชาวบ้าน ผู้ปกครองและแกนนำชุมชน เพื่อสร้างความสนิทสนมคุ้นเคย และพูดคุยเกี่ยวกับโครงการวิจัย พร้อมทั้งสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ชาวบ้านและกลุ่มแกนนำเพื่อนำมาเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่จึงได้รับการยอมรับและไว้วางใจ ทำให้ได้รับความสนใจจากชาวบ้าน ผู้ปกครองและกลุ่มแกนนำ

เมื่อได้รับความสนใจในการร่วมโครงการวิจัย ผู้วิจัยได้ไปพบปะพูดคุยกับผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข สมาชิกเทศบาล กลุ่มแม่บ้าน ครูผู้ดูแลเด็ก และตัวแทนจากชาวบ้านที่ได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากชาวบ้าน เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้มากยิ่งขึ้น โดยการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น การประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน การเข้าร่วมงานสำคัญของหมู่บ้าน ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมผู้วิจัยได้สังเกตและทำการสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่เป็นบริบททั้งทางด้านกายภาพและทางด้านสังคมของชุมชน

การค้นหาแกนนำเพื่อเข้าร่วมกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกโดยอาศัยข้อมูลจากการได้ศึกษาชุมชนและจากที่เป็นคนในพื้นที่ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเบื้องต้นดังนี้คือ 1) มีภาวะผู้นำและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน 2) มีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม 3) มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม และผู้วิจัยได้ขอคำปรึกษาจากผู้ใหญ่บ้านในการคัดเลือกกลุ่มแกนนำ เพื่อให้ได้กลุ่มแกนนำที่มีความหลากหลาย ทำให้ได้กลุ่มแกนนำที่เข้าร่วมเวทีเพื่อศึกษากระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม จำนวน 10 คน ดังตาราง 6

ตาราง 6 กลุ่มแกนนำชุมชน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สถานภาพทางสังคม
1	นางสุภาพร เหลี่ยมและ	ผู้ใหญ่บ้าน
2	นางแวปีเสาะ เตะเหรัมย์	อสม.
3	นายโหยก โส๊ะชูดชู	สมาชิกเทศบาล
4	นางรอปีอะ สะแลแม	อสม.
5	นางเฉลิมศรี ยอดไกร	ครูผู้ดูแลเด็ก
6	นางสาวพัฏรี สุขจรุง	ครูผู้ดูแลเด็ก
7	นางสาวเจระรอฮานี แซ่มา	กลุ่มแม่บ้าน

ตาราง 6 (ต่อ)

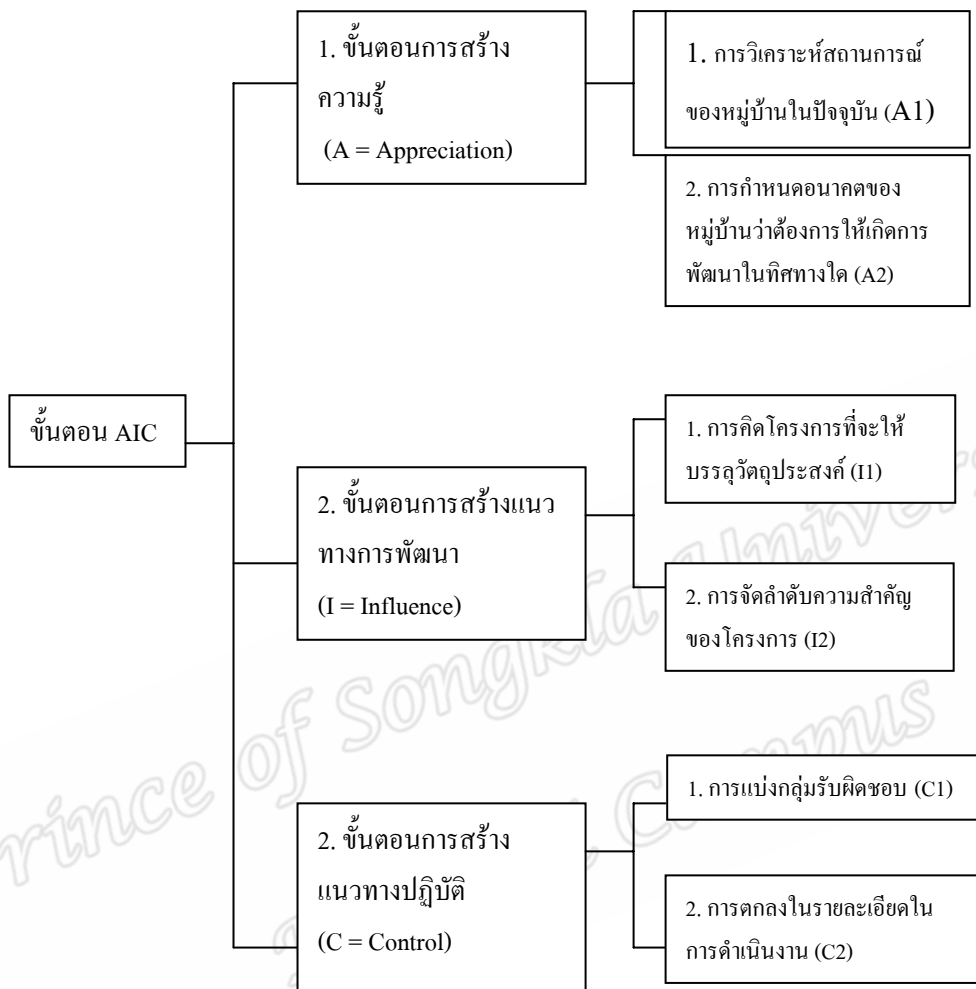
ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สถานภาพทางสังคม
8	นายชัยชนะ เตชะเหริ่ม	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
9	นายสะเกรียา บาเหม	ตัวแทนชุมชน
10	นายมุฮัมหมัดมูรอซ มัตร์ตยูโสะ	ตัวแทนชุมชน

ขั้นที่ 2 การสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การทำงานร่วมกัน

จากการสรรหากลุ่มแกนนำชุมชน ได้กลุ่มแกนนำ จำนวน 10 คน จึงได้มีการประชุมกลุ่มแกนนำเพื่อสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการทำงานร่วมกันของกลุ่มแกนนำ ในวันที่ 27 มีนาคม 2551 เวลา 14.00 น. ณ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) นูรุลมุตากิน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อสม. กลุ่มแม่บ้าน ครูผู้ดูแลเด็ก สมาชิกเทศบาล และตัวแทนจากชุมชน เพื่อสร้างบรรยากาศการประชุมให้มีความเป็นกันเอง ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้เล่นเกมง่ายๆ ร่วมกัน เป็นกิจกรรมการแนะนำตัวเองในรูปแบบของการเล่นเกม ถึงแม้ว่าทุกคนจะรู้จักกันแล้ว แต่เป็นการกระตุ้นให้คนที่ไม่ค่อยกล้าพูดให้มีโอกาสพูดเพื่อให้ทุกคนได้เตรียมความพร้อมของตัวเอง ก่อนที่จะเริ่มการประชุม ซึ่งทำให้บรรยากาศการประชุมมีความเป็นกันเองมากขึ้น

ผู้วิจัยและกลุ่มแกนนำได้แลกเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานร่วมกันและทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการทำงาน โดยได้ใช้กระบวนการระดมความคิดเชิงสร้างสรรค์ (AIC) ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม กระบวนการ AIC มีขั้นตอนสำคัญ ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 ขั้นตอน AIC

การนำเทคนิค AIC มาใช้ในกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอน A1 (Appreciation 1) ผู้เข้าร่วมมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความรู้สึก ผู้วิจัยได้พูดคุยถึงหลักการและแนวความคิดการมีส่วนร่วม รวมทั้งนำเสนอข้อมูลจากการศึกษาชุมชนพบว่าชุมชนยังขาดการปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัย และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อรับรู้ปัญหาของชุมชนร่วมกัน ผลจากเวทีทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่จะต้องได้รับการดูแลเนื่องจากเด็กปฐมวัยจะเติบโตขึ้นมาแทนผู้ใหญ่ในปัจจุบัน

เมื่อทุกคนได้รับทราบถึงปัญหาแล้ว ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มแกนนำร่วมกันวิเคราะห์บทบาทการทำงานของตนที่ผ่านมา โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคบัตรคำให้ผู้เข้าร่วมประชุมเขียนแสดงความคิดเห็น

ในกระดาศที่แจกและให้ทุกคนช่วยกันอภิปรายการทำงานที่ผ่านมาของแต่ละฝ่ายและเขียนสรุปโดยใช้แผนที่ทางความคิดเพื่อแสดงความคิดทั้งหมด จากกระบวนการพบว่า แต่ละฝ่ายทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยปราศจากการบูรณาการและการร่วมปรึกษาหารือในการทำงานร่วมกัน

เมื่อทุกคนเห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกันแล้ว จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการทำงานร่วมกัน โดยให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและรวมความคิดเห็นของทุกคนเป็นวิสัยทัศน์ของกลุ่มคือ มุ่งพัฒนาชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการคิดทำและรับประโยชน์ร่วมกัน จากการจัดเวทีสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“...ถ้าไม่ได้มาร่วมกลุ่มกันเราจะไม่รู้เลยว่าเราสามารถช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านได้...” (สะการียา บาเหม (ชาวบ้าน, 27 มีนาคม 2551))

“...งานทุกอย่างจะประสบความสำเร็จได้ต้องมาจากทุกคนช่วยกัน...” (รอปีอะ สะแลแม (อสม. , 27 มีนาคม 2551))

“...การได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยทำให้ได้มองเห็นความสำคัญมากขึ้น...” (สุภาพร เหลี่ยมและ (ผู้ใหญ่บ้าน, 27 มีนาคม 2551))

“...เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องได้รับการดูแลที่ดี...” (เจ๊ะรอฮานี แซมา (กลุ่มแม่บ้าน, 27 มีนาคม 2551))

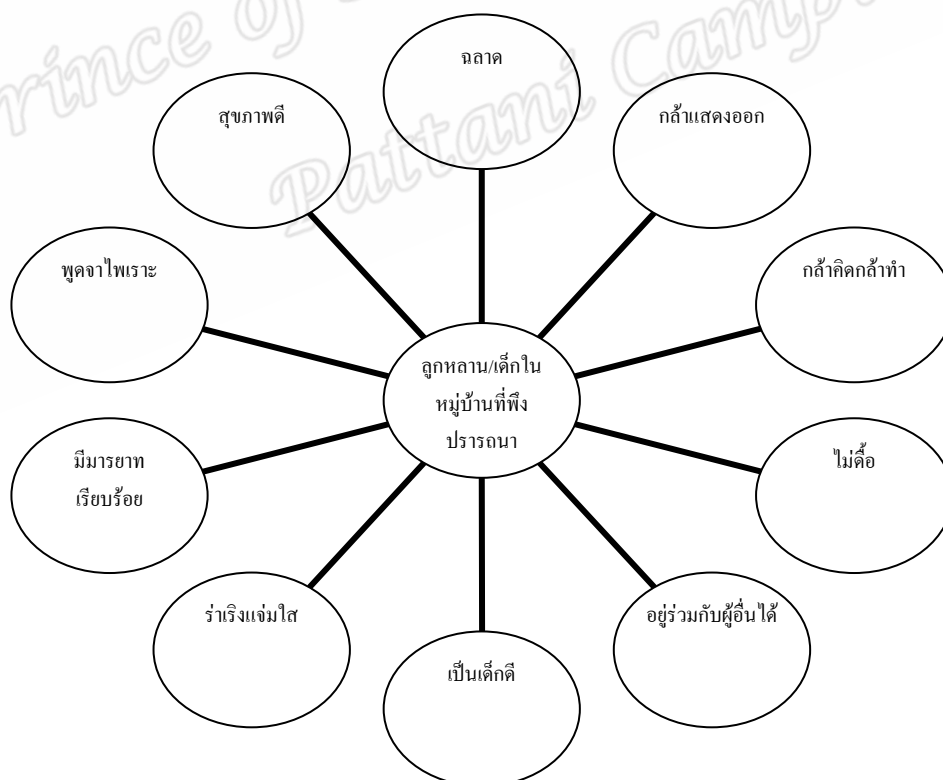
ขั้นที่ 3 การระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา สำรวจความต้องการและหาแนวทางร่วมกัน

หลังจากสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการทำงานแล้ว ผู้วิจัยและกลุ่มแกนนำได้จัดเวทีเพื่อให้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการร่วมระดมความคิดเห็นร่วมกัน โดยกำหนดการจัดเวทีในวันที่ 30 มีนาคม 2551 แต่เนื่องจากมีเหตุการณ์คนร้ายยิงกันในหมู่บ้าน ส่งผลให้ชาวบ้านมีความหวาดกลัวและหวาดระแวง จึงต้องเลื่อนการจัดเวทีเป็นวันที่ 29 เมษายน 2551 เวลา 14.00 น. ณ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดิกา) มัสยิดนุรุลมุตตาคีน ผู้วิจัยเป็นวิทยากรกระบวนการนำเวทีในการประชุมอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วยผู้ปกครอง จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยและกลุ่มแกนนำได้เลือกผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบเจาะจงและมีหลักเกณฑ์ในการเลือก คือ 1) มีความสนใจ 2) สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้จนสิ้นโครงการ 3) ยินดีให้เยี่ยมบ้านและให้ข้อมูลการเลี้ยงลูก จึงได้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมในจำนวนดังกล่าว ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 1 คน สมาชิกเทศบาล 1 คน อสม. 2 คน ครูปฐมวัย 2 คน กลุ่มแม่บ้าน 1 คน ผู้แทนชุมชน 2 คน รวมผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 40 คน ใน

กระบวนการจัดเวทีผู้วิจัยจะเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดให้แก่ผู้ที่เข้าร่วมเวทีและโน้มน้าวให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัย และครูผู้ดูแลเด็กได้นำวัสดุอุปกรณ์สื่อที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม และข้อมูลข่าวสารของเด็กในปัจจุบัน โดยเน้นการเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมมากระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเวทีประชุมเกิดความตระหนักกับสภาพปัญหาปัจจุบันและร่วมกันระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา สืบหาความต้องการและหาแนวทางร่วมกัน ซึ่งผู้เข้าร่วมเวทีมีความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับและแสดงความคิดเห็น ได้ตลอดเวลา

ขั้นตอน A2 (Appreciation 2) เป็นขั้นตอนที่ทุกคนได้แสดงความฝันของตนเอง โดยผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นว่า “ท่านอยากให้ลูกหลานหรือเด็กในหมู่บ้านของเรามีลักษณะอย่างไร” โดยผู้วิจัยให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น ผู้เข้าร่วมเวทีไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยจึงกระตุ้นให้ทุกคนเขียนในบัตรคำแทน เมื่อทุกคนได้แสดงความคิดเห็นเรียบร้อยแล้ว จึงนำความคิดเห็นของทุกคนมาสรุปความฝันของผู้ปกครองที่อยากให้ลูกเป็น ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 ลักษณะลูกหลาน/เด็กในหมู่บ้านที่พึงปรารถนาของผู้ปกครองและชุมชน

ขั้นตอน II (Influence 1) เป็นขั้นตอนที่ผู้ปกครองและแกนนำช่วยกันคิดและแสดงความคิดเห็นร่วมกันว่าหากจะให้เป็นไปได้ตามความฝันที่ตั้งไว้จะต้องทำอย่างไรบ้าง ผู้วิจัยได้ตั้งโจทย์ให้ผู้เข้าร่วมเขียนในบัตรคำ “ทำอย่างไรจึงจะให้ความฝันของท่านเป็นจริง” ในขั้นตอนนี้ทุกคนกล้าที่จะแสดงออกมากขึ้น ซึ่งผู้เข้าร่วมหลายคนต้องการพูดแสดงความคิดเห็นมากกว่าการเขียน ผู้วิจัยจึงให้คนอื่น ๆ เขียนให้เรียบร้อยก่อนเพื่อป้องกันการครอบงำทางความคิด หลังจากนั้นจึงเปิดโอกาสให้พูด ซึ่งความคิดของผู้เข้าร่วมมีความหลากหลายจึงสรุปผลได้ดังนี้

1. จัดกิจกรรม ประกอบด้วย การแสดงหุ่นน้อย การแข่งขันกีฬา ทุกคนที่เห็นว่า การทำกิจกรรมดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กกล้าแสดงออก กล้าคิดกล้าทำ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

2. การให้ความรู้ผู้ปกครอง เรื่องการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม เป็นการช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม เพื่อเป็นการปูพื้นฐานที่ดีแก่เด็ก

3. สร้างสนามเด็กเล่น เพื่อให้เด็กและครอบครัวมีความใกล้ชิดและเห็นความสำคัญของลูก ได้มีเวลาว่างทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเป็นการพัฒนา พัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก

4. ให้ทุนการศึกษาแก่เด็กที่ด้อยโอกาส เพื่อเป็นทุนในการให้เด็กได้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าโรงเรียน เพราะเด็กบางคนพ่อแม่ไม่สามารถส่งเข้าเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ เนื่องจากไม่มีเงินในการส่งเด็กเข้าเรียน

ขั้นตอน I2 (Influence 2) เมื่อได้กิจกรรมแล้วผู้ปกครองและแกนนำได้ร่วมกันพิจารณาและจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ คือ กิจกรรมที่สามารถทำเอง กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกัน และกิจกรรมที่จะต้องให้ผู้อื่นทำ

ผลจากการจัดเวทีผู้เข้าร่วมเวทีได้เสนอกิจกรรมที่ชุมชนสามารถทำเอง และจะต้องทำร่วมกับหน่วยงานอื่น โดยมีกิจกรรมดังนี้

1. การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เพราะทุกคนเห็นว่าการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองจะช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมและเพิ่มทักษะความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกัน ระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานของรัฐ

2. โครงการสายสัมพันธ์สานครอบครัว ชุมชน พัฒนาลูกน้อย ทุกคนเห็นว่าเป็นการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างเด็กในชุมชนกับครอบครัว และเป็นกิจกรรมที่ชุมชนสามารถที่จะทำเองได้

ซึ่งที่ประชุมให้เหตุผลว่ากิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จะช่วยผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กได้เหมาะสมและถูกต้องกับพัฒนาการของเด็ก และ

กิจกรรมดังกล่าวชุมชนสามารถที่จะทำร่วมกับหน่วยงานอื่นได้ และการดำเนินงานก็ใช้เวลาไม่น้อยไม่ต้องเตรียมการอะไรมากและเราก็มีหน่วยงานที่มีบุคลากรที่มีความรู้ด้านนี้อยู่ ไม่ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงานดังกล่าว ส่วนโครงการสายสัมพันธ์สานครอบครัว ชุมชน พัฒนาลูกน้อย ก็เป็นกิจกรรมที่ชุมชนสามารถทำเองได้ และเป็นกิจกรรมที่ชุมชนจะได้เชื่อมสัมพันธ์กับเด็กในชุมชน และเห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และงบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมก็น้อย

ขั้นที่ 4 การวางแผนการดำเนินงาน

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) และตรงกับขั้น C1(Control 1) ของกระบวนการ AIC โดยจัดประชุมแกนนำเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรม ในวันที่ 20 มิถุนายน 2551 เวลา 10.00 น ณ โรงเรียนบ้านลำเปา มีแกนนำเข้าร่วมประชุมวางแผนประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน อสม. กลุ่มแม่บ้าน ครูปฐมวัย สมาชิกเทศบาล และตัวแทนจากชุมชน จำนวน 10 คน แต่เนื่องจากสมาชิกเทศบาลติดธุระจึงไม่สามารถเข้าประชุมได้ การจัดประชุมมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดำเนินการประชุม เป็นการสรุปกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม โดยมีความเห็นร่วมกันจากที่ประชุมเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2551 ที่ผ่านมา เสนอให้มีกิจกรรมดังนี้

1. การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง
  2. โครงการสายสัมพันธ์สานครอบครัว ชุมชน พัฒนาลูกน้อย จัดกิจกรรม ประกอบด้วย การแข่งกีฬาเด็กและผู้ปกครอง การแสดงของเด็ก การระบายสี การเล่นเกม
- เมื่อได้กิจกรรมที่ต้องดำเนินการแล้ว ที่ประชุมได้มีการกำหนดรายละเอียดของกิจกรรม และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม และกำหนดวันจัดกิจกรรม โดยวันที่ 25 กรกฎาคม 2551 เป็นการจัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง และวันที่ 29 สิงหาคม 2551 เป็นการจัดกิจกรรมโครงการสายสัมพันธ์สานครอบครัว ชุมชน พัฒนาลูกน้อย

ขั้นที่ 5 ดำเนินการตามแผน/โครงการ

การดำเนินการตามแผนงาน/โครงการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม โดยมีกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรม คือ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง และโครงการสายสัมพันธ์สานครอบครัว ชุมชน พัฒนาลูกน้อย ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง

จัดขึ้นในวันที่ 25 กรกฎาคม 2551 ณ โรงเรียนบ้านลำเปา โดยเชิญคณะวิทยากรจำนวน 3 คน มาให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งคณะวิทยากรดังกล่าวประกอบด้วย ครูปฐมวัย 2 คน และแม่ดีเด่น 1 คน ก่อนที่จะมีกิจกรรม คณะวิทยากรและทีมวิจัยได้ร่วมกันตรวจสอบความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์จิตใจ และสังคมของเด็กปฐมวัย ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม พบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวเท่าที่ควร จึงไม่เห็นความสำคัญและปฏิบัติไม่ถูกต้อง หลังจากนั้นคณะวิทยากรได้เริ่มกิจกรรมดังกล่าว โดยใช้สื่อประกอบการให้ความรู้และให้แม่ดีเด่นมาเล่าประสบการณ์ในการเลี้ยงลูกของตนเอง

บรรยากาศของการให้ความรู้ มีความเป็นกันเอง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสนใจ ตั้งใจฟัง และถามสิ่งที่ตนเองอยากรู้ และมีการหยอกล้อกันระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรมกับคณะวิทยากรด้วยความสนุกสนาน มีเสียงสะท้อนจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

“...ก็ได้มีความรู้มากขึ้น และเห็นความสำคัญในการเลี้ยงลูกมากขึ้น...” (รอมือละ โส๊ะซูดซุ (ผู้ปกครอง, 25 กรกฎาคม 2551))

“...น่าจะให้ความรู้กับชาวบ้านบ่อยๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงลูก...” (ลิตีฮาหาว มุนิมะ (ผู้ปกครอง, 25 กรกฎาคม 2551))

“...ได้มีความรู้และนำไปปฏิบัติกับลูก...” (มุฮัมมัด หะยีเต๊ะ (ชาวบ้าน, 25 กรกฎาคม 2551))

กิจกรรมที่ 2 โครงการสายสัมพันธ์สานครอบครัว ชุมชน พัฒนาลูกน้อย

ทีมงานได้จัดขึ้นในวันที่ 29 สิงหาคม 2551 ณ โรงเรียนบ้านลำเปา โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลำเปาเป็นประธานเปิดงาน และมีแขกผู้มีเกียรติเข้าร่วมกิจกรรม คือ อดีตประธานสมาชิกเทศบาล สมาชิกเทศบาล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 9 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 11 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 12 และประธานชมรมโต๊ะอีหม่าม มีชาวบ้านและเด็กเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 80 คน โดยมีการประชาสัมพันธ์ด้วยการให้กลุ่มแกนนำและผู้ปกครองบอกกันต่อๆ กันไป ซึ่งผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมาย แต่ละคนได้พานุทรหลานมาเข้าร่วมกิจกรรม แต่ละกิจกรรมได้รับความสนใจจากผู้ปกครองและเด็กเป็นอย่างมาก กลุ่มแกนนำและชาวบ้านเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดงาน โดยผู้วิจัยเป็นเพียงผู้ประสานงาน บรรยากาศการจัดงานมีความสนุกสนาน เต็มไปด้วยรอยยิ้มและเสียงหัวเราะ และมีเสียงสะท้อนจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

“...จิตใจที่เห็นลูกมีความสุขสนุกสนานกับกิจกรรมที่เล่นและกล้าแสดงออกบนเวที...” (สาวิตรี เหมลัมและ(ผู้ปกครอง, 29 สิงหาคม 2551))

“...ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก...” (แรวอเกาะ ไบเตะ(ผู้ปกครอง, 29 สิงหาคม 2551))

“...ทำให้คนในหมู่บ้านได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน...” (สโรชา โส๊ะชูคชู(ชาวบ้าน, 29 สิงหาคม 2551))

การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเห็นได้ว่าของรางวัล ขนม เครื่องดื่มต่างๆ ที่นำมาแจกให้กับเด็กๆ ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกเทศบาล ชาวบ้าน ผู้ปกครอง และร้านค้าในหมู่บ้าน เป็นจำนวนมาก

ขั้นที่ 6 สรุปและประเมินผลกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม

ขั้นสรุปและประเมินผลกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม จัดขึ้นภายหลังการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ในวันที่ 30 สิงหาคม 2551 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านลำเปา โดยการประชุมในครั้งนี้มีการประชุมร่วมกันระหว่างกลุ่มแกนนำและผู้วิจัย ทั้งนี้ในการประชุมมีเทคนิคในการประชุม โดยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์กลุ่มแกนนำ ประเด็นในการประเมินและสรุปผลในครั้งนี้ คือ สิ่งที่ได้จากการร่วมกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม และข้อเสนอแนะหรือสิ่งที่ควรปรับปรุง สรุปได้ดังนี้

6.1 สิ่งที่ได้จากการร่วมกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม

สิ่งที่กลุ่มแกนนำได้จากการร่วมกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม มีดังนี้

6.1.1 ความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์

6.1.2 ได้เห็นความสามัคคีของคนในชุมชนและมีโอกาสในการจัดกิจกรรมพบปะของคนในชุมชน

6.1.3 ทำให้เด็กในชุมชนมีโอกาสเข้าสังคมกับผู้อื่น

6.1.4 ทำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญการเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมของเด็กปฐมวัย และชุมชนได้มีส่วนร่วม

6.2 ข้อเสนอแนะหรือสิ่งที่ควรปรับปรุง

จากการสนทนากลุ่มกับแกนนำ พบว่ามีข้อเสนอแนะและสิ่งที่ควรปรับปรุง ดังต่อไปนี้

6.2.1 ควรมีระยะเวลาในการจัดเตรียมกิจกรรมมากกว่านี้

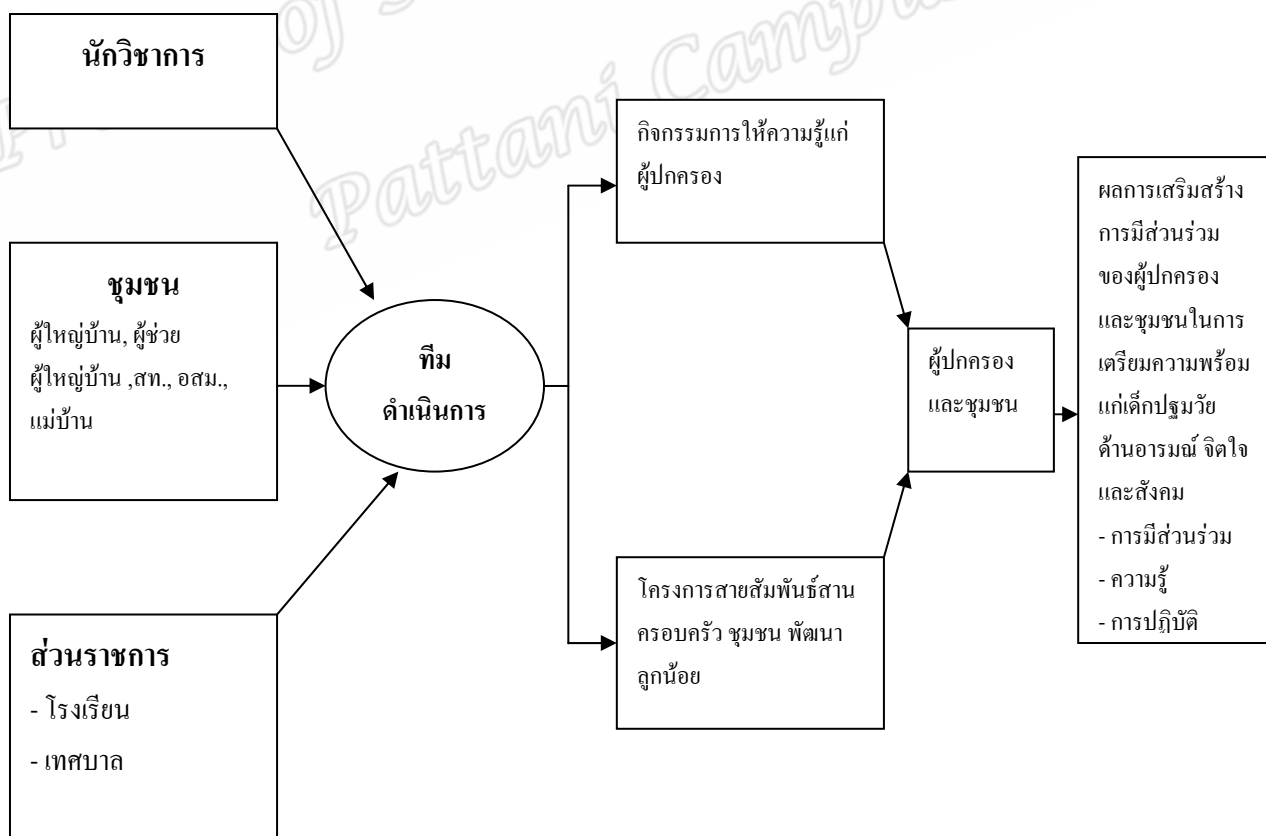
6.2.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมให้ชัดเจน

6.2.3 ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กเป็นประจำทุกปี

6.2.4 ควรมีการจัดเผยแพร่ให้ครอบคลุมในทุกชุมชนและจัดให้มีกิจกรรมมากขึ้น

จากการดำเนินงานวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม สามารถนำมาสรุปได้ ดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 กระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม

3. ผลของกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม

จากการดำเนินงานตามกิจกรรม โดยมีกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองเรื่องการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม และกิจกรรมตามโครงการสายสัมพันธ์สานครอบครัว ชุมชน พัฒนาลูกน้อย เพื่อเปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน และเด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ผลการดำเนินงานตามโครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม

จากกระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม พบว่า กลุ่มแกนนำเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ก่อให้เกิดการเรียนรู้และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานร่วมกัน มีการระดมความคิดเห็นในการหาแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งรูปแบบการทำงานร่วมกันก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์และหาแนวทางร่วมกัน และจากการสังเกตการณ์กิจกรรมที่จัดทั้ง 2 กิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม และการจัดกิจกรรมก็มีความเป็นกันเอง สนุกสนาน มีเสียงสะท้อนจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

“...กิจกรรมดี ๆ อย่างนี้น่าจะมีขึ้นทุกปีในหมู่บ้านของเรา...” (รอสะดี สะอะ(ผู้ปกครอง, 29 สิงหาคม 2551))

“...ดีเหมือนกันจะรู้ว่าลูกกล้าแสดงออกหรือเปล่าและสามารถเข้าสังคมกับผู้อื่น ได้หรือเปล่า...” (ฮานีพะ สามะ (ผู้ปกครอง, 29 สิงหาคม 2551))

“...หมู่บ้านของเราจะได้มีความสามัคคี ทุกคนได้เห็นความสำคัญของเด็กเล็กในหมู่บ้านของเรา...” (สุภาพ เหลี่ยมและ(ผู้ใหญ่บ้าน, 29 สิงหาคม 2551))

“...ดีใจที่ทุกคนเห็นความสำคัญของลูกน้อย...” (มานะ โตะชา (ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านลำเปา, 29 สิงหาคม 2551))

“...ดีเหมือนกันเพราะหมู่บ้านของเราไม่เคยมีกิจกรรมอย่างนี้มาก่อน...” (กามา อีคือระ (ผู้ปกครอง, 29 สิงหาคม 2551))

“...ทุกคนได้มีส่วนร่วมทุกอย่างตั้งแต่ต้นจนจบ...” (นายโหยก โตะชูดชู(สมาชิกเทศบาล, 29 สิงหาคม 2551))

สรุปผลจากการดำเนินงานกิจกรรมที่จัดทั้ง 2 กิจกรรม พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม และการจัดกิจกรรมก็มีความเป็นกันเอง สนุกสนาน และได้รับความรู้เรื่องการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม และสามารถนำไปใช้ในการเลี้ยงลูกได้ ซึ่งเห็นได้ชัดจากการที่ผู้ปกครองนำลูกมาเข้าร่วมโครงการสายสัมพันธ์สานครอบครัว ชุมชน พัฒนาลูกน้อย เป็นจำนวนมาก และผู้ปกครองได้เห็นความเปลี่ยนแปลงของลูกในด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม และจากการสังเกตเด็กจะมีความสุข ยิ้มแย้ม กล้าแสดงออก สามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

3.2 ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมแก่เด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองก่อนดำเนินโครงการ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย มีการเลี้ยงลูกแบบปล่อยปละละเลย อยากจะเล่นอะไรก็เล่น อยากจะได้อะไรก็ให้ เวลาลูกคือก็ใช้วิธีการชู้ต และต้องเล่นอยู่ที่บ้าน เมื่อมีการจัดกิจกรรมในชุมชนผู้ปกครองไม่ค่อยนำลูกเข้าร่วม เพราะมีความคิดว่า เด็กยังเล็ก และพัฒนาการของเด็กสามารถพัฒนาตามวัยของมันเอง ดังกรณีต่อไปนี้

“...การเลี้ยงลูกของฉัน ก็ไม่ได้สนใจอะไรมาก ปล่อยให้ลูกกินหรือเล่นอยู่ที่บ้านตามสบาย ไม่ค่อยให้ลูกออกไปเล่นกับเพื่อนบ้าน...” (นางสาวสุนิสา ใสและ, สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2551)

“...ถ้าไม่ใช่กิจกรรมที่โรงเรียนจัด ส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรมอะไร ไม่อยากพาไป เพราะลูกยังเล็กและขี้แง...” (นางนาปีษะ โส๊ะชูชชู, สัมภาษณ์ 15 มีนาคม 2551)

“...ฉันก็เลี้ยงลูกตามมีตามเกิด ไม่สนใจอะไรมากแค่อย่าให้ลูกเจ็บไข้ก็พอ เด็กมันก็เจริญเติบโตตามวัยของมัน...” (นางสาวสาวิตรี เหลี่ยมและ, สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2551)

จากการที่ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมตอบแบบสอบถามด้านความรู้ หลังจากเข้าร่วมกระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม รายละเอียดดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวน และร้อยละความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมแก่
เด็กปฐมวัยของผู้ปกครองรายข้อ

ข้อความ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การแสดงความรักต่อเด็กด้วยการสัมผัสโอบกอดหรือจูบ จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็ก	30	100.00	0	0.00
2. การชมเชยของผู้ปกครอง เมื่อเด็กสามารถแสดงได้เป็นผลสำเร็จ จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็ก	30	100.00	0	0.00
3. การทะเลาะเบาะแว้งของคนในครอบครัวไม่มีผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ จิตใจของเด็ก	26	86.67	4	13.33
4. เมื่อเด็กต้องการของเล่น แล้วแสดงอาการโกรธอย่างรุนแรง ควรรีบเอาใจหรือซื้อของเล่นให้ทันที	21	70.00	9	30.00
5. เมื่อเด็กทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ควรทำโทษด้วยการชูปะหรือตี เพื่อให้เด็กเชื่อฟัง	20	66.67	10	33.33
6. การฝึกให้เด็กรู้จักแบ่งปันสิ่งของที่มีอยู่ให้แก่เด็กอื่นหรือบุคคลอื่นจะช่วยพัฒนาด้านสังคมของเด็ก	30	100.00	0	0.00
7. การปลูกฝังเรื่องการกล่าวคำขอบคุณหรือขอโทษจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็ก	30	100.00	0	0.00
8. การร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นของเด็ก เป็นการพัฒนาด้านสังคมของเด็ก	24	80.00	6	20.00
9. การเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับเพื่อนในวัยเดียวกันหรือบุคคลอื่น เป็นสิ่งไม่จำเป็นเพราะเด็กยังเล็กมาก	24	80.00	6	20.00
10. การฝึกเด็กให้รู้จักช่วยเหลือตนเองจะช่วยพัฒนาด้านสังคมของเด็ก	30	100.00	0	100.00
คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ (เต็ม 10 คะแนน) = 8.83 คะแนน SD=0.90				

จากตาราง 7 พบว่า ความรู้ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย เรื่องการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมอยู่ในระดับสูง ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้ ซึ่งมี 10 ข้อ ได้คะแนนเฉลี่ยสูงถึง 8.83 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

ผู้ปกครองเด็กบางส่วนจะมีความรู้ไม่ถูกต้อง โดยคิดว่าเมื่อเด็กทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ควรทำโทษด้วยการชู้หรือตีเพื่อให้เด็กเชื่อฟังร้อยละ 33.33 เมื่อเด็กต้องการของเล่น แล้วแสดงอาการโกรธอย่างรุนแรงควรรีบเอาใจหรือซื้อของเล่นให้ทันทีร้อยละ 30.00 การร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นของเด็กเป็นการพัฒนาด้านสังคมของเด็กและการเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับเพื่อนในวัยเดียวกันหรือบุคคลอื่น เป็นสิ่งไม่จำเป็นเพราะเด็กยังเล็กมาร้อยละ 20.00 และการทะเลาะเบาะแว้งของคนในครอบครัวไม่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กร้อยละ 13.33

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว พบว่า ผู้ปกครองมีการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการเลี้ยงลูก โดยหันกลับมาสนใจและเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมมากขึ้น จากเมื่อก่อนไม่ค่อยได้สนใจ และมีการพูดคุยใช้เหตุผลกับลูกในเวลาที่ถูกคือต้องการของเล่น มีเวลาให้ลูกมากขึ้น ดังกรณีต่อไปนี้

“...เวลาพูดคุยกับลูกมีเหตุผลมากขึ้น เวลาลูกคือ...” (นางสีตีสอฝิเยาะ สะแลแม, สัมภาษณ์ 8 กันยายน 2551)

“...เมื่อก่อนคิดว่าการเลี้ยงลูกไม่จำเป็นต้องทำอะไรมาก เด็กก็เติบโตได้ แต่เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทำให้รู้ว่าหากเราเลี้ยงลูกถูกต้องจะช่วยในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก...” (นายรอสดี สะอะ, สัมภาษณ์ 10 กันยายน 2551)

“...ฉันและสามีได้พูดคุยว่าในอนาคตหนึ่งเราจะพาลูกไปเที่ยวหรือทำกิจกรรมของครอบครัว...” (นางสุไพบัต๊ะ โส๊ะซุดซู, สัมภาษณ์ 8 กันยายน 2551)

3.3 การปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมแก่เด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองก่อนดำเนินโครงการ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ลูกได้เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน และทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวมากนัก เนื่องจากผู้ปกครองไม่มีเวลาว่าง และจากการสังเกตในชุมชนไม่มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัยเลย

จากการที่ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมตอบแบบสอบถามด้านการปฏิบัติ หลังจากเข้าร่วมกระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม โดยผู้วิจัยและกลุ่มแกนนำมีการเยี่ยมเยียนบ้านของผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งได้นำแบบสอบถามไปพูดคุยสอบถามผู้ปกครอง

ทั้ง 30 คน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและโครงการสายสัมพันธ์สานครอบครัว ชุมชน พัฒนาลูกน้อยเสริมจินตนาการ รายละเอียด ดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมของผู้ปกครองรายข้อ

การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ท่านแสดงความรักกับเด็กโดยการสัมผัสโอบกอดหรือจูบ	4.30	0.65	ดี
2. เมื่อเด็กทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จด้วยตนเองท่านกล่าวชมเชยหรือให้รางวัล	3.73	0.94	ดี
3. เมื่อเด็กร้องไห้ท่านจะชู้หรือดีเพื่อให้เด็กหยุด	3.53	1.04	ดี
4. ท่านมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับคนในครอบครัวหรือบุคคลอื่นต่อหน้าเด็ก	4.57	0.68	ดีมาก
5. ในครอบครัวของท่านเปิดโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างพ่อแม่ลูก	3.50	0.90	ปานกลาง
6. ท่านสอนให้เด็กกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับของและกล่าวคำขอโทษเมื่อทำผิด	4.33	0.66	ดี
7. ท่านมักจะเปิดโอกาสหรือพาเด็กไปเข้าสังคมกับบุคคลอื่น เช่น เด็กวัยเดียวกัน เพื่อนบ้าน	3.97	0.96	ดี
8. ในครอบครัวของท่านเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน	3.43	0.94	ปานกลาง
9. เมื่อเด็กเข้ามาช่วยขณะที่ท่านทำงานบ้าน เช่น ซักผ้า กวาดบ้านท่านจะห้ามหรือดู	3.57	1.01	ดี
10. ท่านอบรมสั่งสอนเด็กในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เช่น ไม่รังแกผู้อื่น ขอโทษเมื่อทำผิด หรือแบ่งปันของเล่นกัน	4.27	0.69	ดี
โดยรวม	3.92	0.43	ดี

จากตาราง 8 พบว่า การปฏิบัติของผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับ ดี มีค่าเฉลี่ย 3.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 4 ท่านมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับคนในครอบครัวหรือบุคคลอื่นต่อหน้าเด็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ

4.57 และ ข้อที่ 8 ในกรอบครัวของท่านเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.43

ผลจากการดำเนินงาน พบว่า ผู้ปกครองมีการเปลี่ยนแปลงด้านการปฏิบัติ มีการเปิดโอกาสให้ลูกได้เล่นกับเพื่อนในวัยเดียวกัน เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน และทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวบ่อยขึ้น เช่น ตัวอย่างของผู้เข้าร่วมกิจกรรมคนหนึ่งที่เคยก่อนไม่ให้ลูกเล่นบ้านเพื่อน แต่เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นทำให้เขานำลูกไปเล่นกับเพื่อนบ้าน

4. ปัญหา อุปสรรคที่มีต่อกระบวนการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม

4.1 ปัญหา อุปสรรค

4.1.1 ภาระงานของกลุ่มแกนนำ

เนื่องจากกลุ่มแกนนำมีบทบาทหน้าที่หลายอย่าง จึงทำให้มีเวลาว่างไม่ค่อยตรงกัน มีการเลื่อนประชุมบ่อยครั้งหรือเลื่อนการดำเนินการออกไป

4.1.2 ขาดสถานที่จัดประชุมและจัดกิจกรรม

เนื่องจากในหมู่บ้านไม่มีอาคารอเนกประสงค์ จึงต้องใช้สถานที่ของโรงเรียนและศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในการจัดประชุมและจัดกิจกรรม ซึ่งสถานที่ดังกล่าวในบางครั้งมีการจัดประชุมของโรงเรียนและหมู่บ้านหรือใช้จัดกิจกรรมของหมู่บ้านบ้าง ทำให้การดำเนินงานต้องเลื่อนออกไป เพราะไม่มีสถานที่จัดกิจกรรม